

POSITION PAPER

Verzekerbbaarheid energie transitie zakelijke markt

als sector aan de slag voor duurzame zekerheid

1

Januari 2026

Samenvatting

De verzekeringssector speelt een sleutelrol in het mogelijk maken van de energietransitie in de zakelijke markt. Deze markt staat onder druk. Dit paper brengt de belangrijkste knelpunten en kansen in kaart rondom de verzekerbaarheid van duurzame projecten. De grootste uitdagingen liggen bij innovatieve technologieën, kennisdeling, timing van betrokkenheid en regelgeving. Aanbevelingen richten zich op proactieve samenwerking, kennisdeling, maatwerk en stabiel en proactief overheidsbeleid.

Inleiding

Tijdens de VN-klimaattop in Parijs (2015) is afgesproken om de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2°C, met een streven naar maximaal 1,5°C. Dit vraagt om een economie die in 2050 netto nul emissie uitstoot. De energietransitie – van fossiele naar duurzame energie – brengt nieuwe risico's en kansen met zich mee. De verzekeringssector speelt een cruciale rol in het mogelijk maken van deze transitie, maar wordt ook geconfronteerd met onbekende risico's en de (soms) beperkte verzekerbaarheid van innovatieve projecten. Dit onderzoek - uitgevoerd door Adfiz, NARIM, VNAB en het Verbond van Verzekeraars - brengt de belangrijkste knelpunten en oplossingsrichtingen in kaart.

Rolverdeling in de zakelijke verzekeringsmarkt

De zakelijke verzekeringsmarkt beschermt bedrijven tegen uiteenlopende risico's, zoals schade, aansprakelijkheid, cyber, transport en bouwprojecten. Er zijn twee segmenten: de provinciale markt, die is gericht op niet-complexe risico's via verzekeringsadviseurs met één verzekeraar als risicodragers. En de beursmarkt, waar grote of complexe risico's via co-assurantie door meerdere verzekeraars worden gedragen, onder begeleiding van een makelaar.

Belangrijke rollen in dit veld zijn er voor de risicomanager (die de verzekeringsportefeuille beheert van (grote) bedrijven), het intermediair (de verzekeringsadviseur/makelaar die adviseert, bemiddelt en de schadeafhandeling regelt), de verzekeraar (die producten ontwikkelt om de risico's te verzekeren en de schade vergoedt conform de voorwaarden) en de herverzekeraar (die grote en/of onvoorspelbare risico's wereldwijd spreidt). Tot slot is er de overheid die met wetten en regelgeving de

kaders schept en het ontwikkelen van innovatieve oplossingen kan stimuleren.

Projectopzet

De vier betrokken brancheorganisaties zijn een onderzoek gestart naar de verzekerbaarheid van projecten binnen de energietransitie. Doel is om inzicht te krijgen in de huidige en toekomstige knelpunten bij het verzekeren van duurzame projecten, en om concrete aanbevelingen te doen aan verzekeraars, intermediairs, bedrijven en beleidsmakers. Voor het onderzoek zijn gesprekken gevoerd met twaalf bedrijven (zowel grootzakelijk als mkb), zes intermediairs (verzekeringsadviseurs en makelaars) en vijf verzekeraars (beurs en provinciaal). Daarnaast hebben 37 risicomanagers van NARIM een vragenlijst ingevuld. Alle resultaten zijn getoetst en aangevuld via dialoogsessies in de markt. Ook zijn eerdere rapporten meegenomen in een literatuurstudie. Zo ontstaat een breed beeld van de uitdagingen en mogelijke oplossingen rondom de verzekerbaarheid van duurzame projecten in de zakelijke markt.

Resultaten

Op basis van de resultaten uit zowel het kwalitatieve als het kwantitatieve onderzoek ontstaat een beeld van de uitdagingen én kansen die bedrijven, intermediairs en verzekeraars in de (groot)zakelijke markt ervaren. De focus ligt momenteel vooral op CO₂-reductie en de energietransitie. Bij andere duurzaamheidsdoelstellingen, zoals milieubelasting (grondstoffen- en waterverbruik, vervuiling) en biodiversiteit, speelt dit minder.

Midden- en kleinbedrijven werken meestal met technologieën die als bewezen worden beschouwd. Denk aan zonnepanelen en elektrificatie van wagenparken. Voor deze toepassingen zijn ook steeds meer toegankelijke richtlijnen en certificeringsregelingen beschikbaar, zoals bijvoorbeeld de SCIOS Scope 12 en de Voorbeeld-clausule zonnepaneleninstallaties. Deze dragen bij aan het beheersbaar maken van de risico's. Voor deze technologieën vormt verzekeraarheid steeds minder een belemmering, hoewel er uitzonderingen zijn. Tijdens de dialoogsessies kwam wel naar voren dat het proces richting algemene verzekeraarheid van zonnepanelen (zie de casestudie zonnepanelen, verderop in dit paper) sneller in gang had kunnen worden gezet.

Ook komt er steeds meer informatie beschikbaar over de risico's van nieuwe energiedragers, technieken of bouwmethoden, zoals het gebruik van waterstof en ammoniak, houtbouw en schoon en emissieloos bouwen.

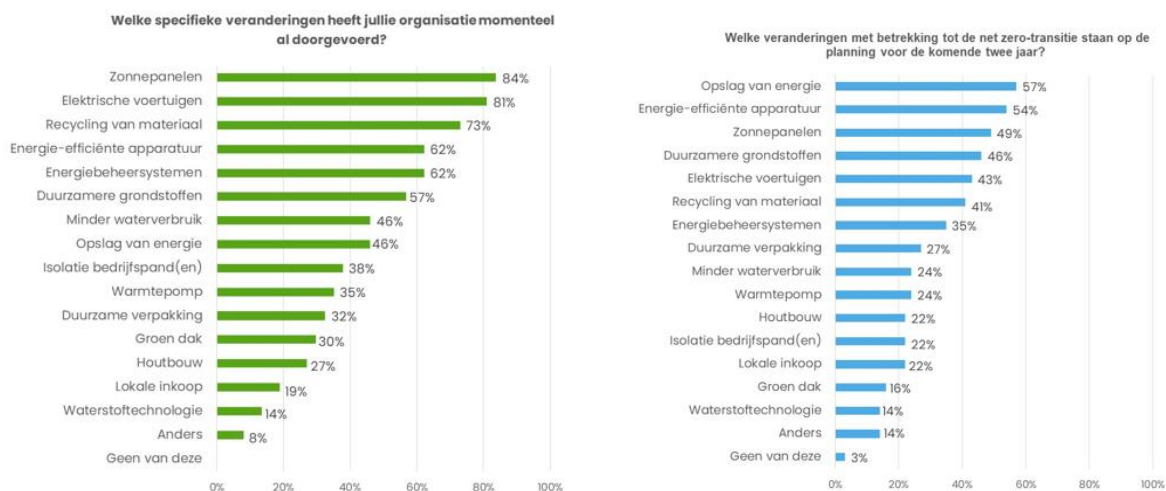
De grootste obstakels in de energietransitie zitten vooral in de beschikbaarheid van (financiële) middelen, netcongestie en de onvoorspelbaarheid van overheidsbeleid. Ten opzichte van deze issues is de verzekeraarheid een minder groot probleem. Toch zijn er ook op dit vlak uitdagingen en wensen.

Uitkomsten kwalitatief onderzoek onder bedrijven

Uit het kwalitatieve onderzoek blijkt dat veel bedrijven al maatregelen hebben genomen om hun uitstoot te verlagen. Het installeren van zonnepanelen, inzet van elektrische voertuigen en het recyclen van materiaal zijn de meest voorkomende maatregelen. Maar ook het toepassen van isolatie, een groen dak en houtbouw komen voor. Toch wordt de beschikbaarheid van elektrisch (werk)materieel en voertuigen met voldoende actieradius als knelpunt ervaren. Ook hebben bedrijven veel te maken met diefstal van essentiële onderdelen voor de energietransitie: zoals koperdraad en omvormers. Effectievere preventie is nodig.

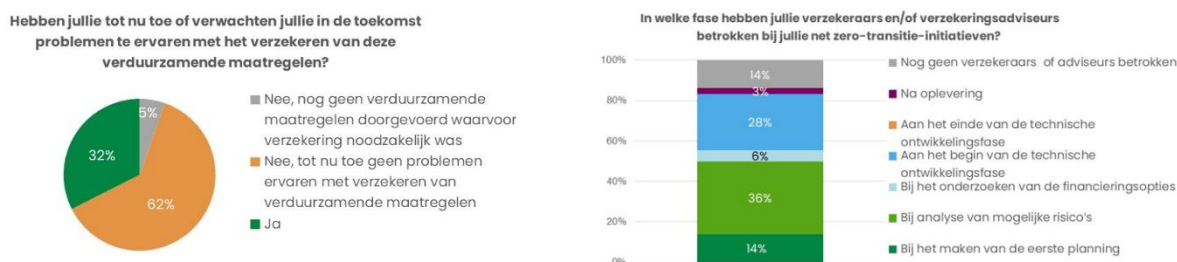
De komende twee jaar staan bij veel bedrijven veranderingen op het gebied van duurzaamheid op de planning. Het gaat onder meer om de opslag van energie (57%), inzet van energie-efficiënte apparatuur (54%) en installatie van zonnepanelen (49%).

Wat gaat er goed volgens bedrijven?

De geïnterviewde bedrijven geven aan dat hun risicoanalyses zijn verbeterd. Daarnaast hebben ze effectieve preventiemaatregelen geïmplementeerd. En ze voldoen beter aan wettelijke en regelgevende eisen. Risico's zijn hierdoor inzichtelijker geworden en incidenten afgenomen. Ook leidt het tot betere verzekeraarbaarheid. Eén bedrijf meldt: "We hebben een veiligheidsdeskundige in dienst die bedrijven voor ons inspecteert en ondersteunt."

Uit het kwantitatieve onderzoek, onder de NARIM-leden, blijkt dat twee derde (67%) aangeeft geen problemen te ervaren.

Welke knelpunten en wensen noemen bedrijven?

Een derde (32%) ervaart problemen met het verzekeren van duurzaamheidsmaatregelen of verwacht die in de toekomst. Deze (verwachte) problemen komen vooral voor bij het verzekeren van initiatieven voor kritieke grondstoffen, grootschalige toepassing van zonnepanelen en de aanleg van geothermie. Van de groep bedrijven die problemen ervaart met het verzekeren heeft een kwart (25%) activiteiten uitgesteld of moeten schrappen. Genoemde verbeterpunten voor verzekeraars en intermediair zijn:

- Meer eenduidigheid in voorwaarden en preventie-eisen.
- Kennis vergroten over nieuwe methoden en technieken.
- Verzekering beter laten aansluiten op de specifieke behoeften van bedrijven.
- Meer voorop lopen bij het verzekeren van duurzame innovaties.

Casestudie – Zonnepanelen

Zonnepanelen introduceerden nieuwe risico's, vooral op het gebied van brandveiligheid.

Verzekeraars waren terughoudend vanwege:

- Onvoldoende kennis over de technische betrouwbaarheid van installaties.
- Gebrekkige installatiepraktijken, vooral bij niet-gecertificeerde installateurs.
- Branden die hebben geleid tot verspreiding van glas- en kunststofdeeltjes over landbouwgrond, wat opruimings- en saneringsvragen oproep.

Hoe is het proces verlopen?

- Gebrek aan regelgeving en toezicht bij de installatie van zonnepanelen, waardoor er een wildgroei aan installateurs van wisselende kwaliteit ontstond.
- Te late betrokkenheid van verzekeraars: de zonnepanelen waren al geplaatst op een onveilige manier, waardoor geen verzekeraar dekking bood.
- Onzekerheid over risico's en schadecijfers: verzekeraars hadden weinig data over brandschade door zonnepanelen. Dit bemoeilijkte de risicobeoordeling en heeft tot terughoudendheid geleid.
- Complexiteit in de zakelijke markt: vooral bij grotere installaties op bedrijfspanden spelen aanvullende risico's zoals dakconstructie, isolatiemateriaal en bedrijfsactiviteiten een rol. Dit vereist maatwerk, risico-inspecties en bovendien verhoogt het de complexiteit.

De situatie is inmiddels sterk verbeterd doordat:

- de meeste installaties verzekeraar zijn, mits ze voldoen aan veiligheidsnormen;
- er meer samenwerking is tussen verzekeraars, intermediairs, installateurs en inspecteurs;
- de markt inmiddels beschikt over handreikingen, clausules en inspectiestandaarden die zorgen voor duidelijkheid en voorspelbaarheid.

Best practices

Verschillende (internationale) rapporten hebben de rol van de verzekeringssector onderzocht. Daarbij is ook benadrukt hoe belangrijk het is dat duurzame projecten verzekeraar zijn. De inzichten en aanbevelingen uit deze studies zijn waardevol, omdat ze de obstakels die worden ervaren kunnen helpen overwinnen.

Voor **bedrijven** geldt dat ze het best zo vroeg mogelijk verzekeraars en intermediairs kunnen betrekken in de projectontwikkeling. Op die manier worden risico's tijdig in kaart gebracht en kunnen er gezamenlijk nieuwe en innovatieve (verzekerings)oplossingen worden bedacht. Dit voorkomt vertraging verderop in het proces. Bovendien kunnen verzekeraars zo kennis opdoen die later gebruikt kan worden voor andere projecten. Het helpt als bedrijven, al dan niet via hun brancheorganisatie, een duidelijk aanspreekpunt hebben. NARIM heeft bijvoorbeeld het [Kenniscentrum Sustainability](#) om de onderwerpen waar de risk & insurance managers van NARIM tegenaan lopen bij het verduurzamen van bedrijfsvoering of van hun diensten/producten bespreekbaar te maken.

De **verzekeringssector** is gewend om nieuwe en onbekende risico's te verzekeren. Het ontbreken van beschikbare relevante (schade)data maken het inschatten van het risico moeilijker, maar zeker niet onmogelijk. De sector kan andere vergelijkbare databronnen of innovatieve manieren gebruiken om risico's in te schatten.

Ook kan de verzekeringssector best practices delen. Voorbeelden zijn de webpagina's [Verzekerd van een veilige energietransitie | Verbond van Verzekeraars](#), [Duurzame ontwikkeling | Adfiz](#) en [Een duurzame kijk op de toekomst | VNAB](#) en de website van [INSVER](#). Daarnaast kunnen brancheorganisaties of hun leden ronde tafels organiseren over nieuwe risico's, zoals bijvoorbeeld de ronde tafel houtbouw waar verzekeraars, makelaars en de bouwsector samen werken aan oplossingen.

Daarbij is het van belang dat Nederland een open markt blijft. Zeker met het oog op de belangrijke rol van internationale spelers bij het bieden van oplossingen voor verzekeringsvraagstukken. Uit het onderzoek blijkt dat internationale risicodragers en de kennis van internationale spelers belangrijk zijn om nieuwe risico's verzekeraar te houden.

De **overheid** kan er door het stellen van duidelijke transitiepaden voor zorgen dat bedrijven weten waar ze aan toe zijn en welke financiële middelen beschikbaar zijn om de transitie mogelijk te maken. Onduidelijke transitiepaden worden dan ook als obstakel genoemd om te verduurzamen. De ervaring leert dat vroegtijdige normering de transitie kan helpen. Denk aan richtlijnen, standaarden en gedragscodes.

Internationale voorbeelden van betere verzekeraarheid

Lloyds heeft in het Verenigd Koninkrijk de [Sustainable Markets Initiative \(SMI\) Insurance Task Force](#) opgezet waarbij verzekeraars en makelaars aan innovatieve verzekeringsoplossingen werken voor sectoren met hoge emissies, zoals energie, luchtvaart en recycling.

In Duitsland en Scandinavië is de open markttoegang voor internationale verzekeraars een belangrijke succesfactor gebleken. Door het toelaten van internationale spelers en het actief delen van kennis en data, zijn grootschalige windparken en zonne-energieprojecten sneller en beter verzekeraar geworden.

De [Europese Battery Alliance](#) is een publiek-private samenwerking waarbij bedrijven, kennisinstellingen en overheden samen werken aan de ontwikkeling en verzekeraarbaarheid van batterijtechnologie.

De [Federation of European Risk Management Associations](#) concludeert dat open samenwerking en kennisdeling essentieel zijn om verzekeringsgaten bij nieuwe technologieën (zoals offshore wind, recycling, waterstof) te dichten.

Insurance Europe heeft een [Sustainability hub](#) waar het best practices deelt op gebied van duurzaamheid, klimaat en verzekeren. Ook is er een Prevention Forum waar internationale kennis wordt gedeeld.

Conclusies

De verzekeringssector speelt een belangrijke rol in het mogelijk maken van de energietransitie. Om deze rol effectief en efficiënt in te vullen, is het belangrijk dat de knelpunten die bedrijven, intermediairs en verzekeraars ervaren bij het verzekeren van (groot) zakelijke innovatieve duurzame projecten worden onderzocht en ondervangen.

Bedrijven signaleren verschillende knelpunten in hun interactie met verzekeraars: minder eenduidig beleid, een gebrek aan maatwerk en te weinig durf en kennis om innovatieve projecten (volledig) te verzekeren. Zij vindende regelgeving vaak complex en beperkend op het gebied van de energietransitie.

Aan de andere kant worden verzekeraars en intermediairs soms te laat betrokken en geraadpleegd bij nieuwe projecten. Een aantal verzekeraars geeft aan moeite te hebben om bij te blijven met technologische innovaties, die niet altijd passen in standaardproducten en -processen.

7

Naast deze sectorspecifieke uitdagingen zijn er ook grotere obstakels gesignaleerd op het gebied van wet- en regelgeving, expertise, logistiek, infrastructuur en samenwerking. Voorbeelden zijn het tekort aan deskundigen, logistieke uitdagingen zoals netcongestie, en het gebrek aan samenwerking tussen bedrijven bij het vinden van verzekeringsoplossingen. Daarnaast is de wet- en regelgeving vaak complex, verandert voortdurend en sluit niet altijd aan op innovatieve technieken. Dit leidt tot onzekerheid en terughoudendheid. Zowel bij bedrijven als bij verzekeraars.

Door de combinatie van factoren stagneert niet alleen de financiering, maar ook de verzekeraarbaarheid en de uitvoering van innovaties in duurzaamheid. Veel van deze knelpunten worden benoemd in andere (internationale) rapporten. Dat wijst op een gedeelde urgentie en de noodzaak tot gezamenlijke oplossingen.

Aanbevelingen

De verzekeringsbranche kan de energietransitie versnellen door actief inzichten, trends en best practices te delen, zowel nationaal als internationaal. Het is daarbij belangrijk dat het kennisniveau van acceptanten, en andere medewerkers bij verzekeraars en intermediairs wordt verhoogd, vooral op het gebied van nieuwe technologieën en risico's binnen de energietransitie. Nieuwe risico's vragen om specialistische kennis. Weet waar je goed in bent en waar je andere partijen voor nodig hebt. Haal die kennis ook op bij technische (advies)bureaus, risicodeskundigen, (internationale) makelaars, internationale herverzekeraars, NIPV en de wetenschap en werk samen. We zien hier een faciliterende rol voor de brancheorganisaties Adfiz, NARIM, Verbond van Verzekeraars en VNAB, bijvoorbeeld via papers en kennisbijeenkomsten. Dit geldt ook voor andere duurzame technieken, zoals

biobased bouwen (o.a. houtbouw). De themapagina's van de brancheorganisaties, nationaal en internationaal, verdienen meer bekendheid.

De verzekeringssector moet een goede balans zoeken tussen standaardproducten en maatwerk. Die laatste vergroot de verzekeraarbaarheid van grote en complexe projecten, terwijl standaardproducten ruimte bieden om nieuwe technieken standaard mee te verzekeren, zoals bij zonnepanelen. De vindbaarheid van opkomende duurzaamheidsdesks en gespecialiseerde contactpersonen bij verzekeraars kunnen, met name in de provinciale markt, worden verbeterd. Verder is het raadzaam om innovatieve mogelijkheden van risk pooling te onderzoeken, zodat nieuwe risico's⁷⁸ gezamenlijk verzekerd kunnen worden. Door deze proactieve aanpak kunnen innovatieve projecten sneller en beter verzekeraar worden en wordt de transitie naar een duurzame economie ondersteund.

Voor bedrijven is het essentieel om bewust te zijn van de impact die de energietransitie heeft op bedrijfsvoering, infrastructuur en verzekeraarbaarheid. Bedrijven wordt daarom geadviseerd om bij (nieuwe) projecten zo vroeg mogelijk verzekeraars en het intermediair te betrekken, open te communiceren over hun behoeften en feedback te geven over het proces. Dan kunnen risico's beter worden ingeschat en beheerst. Dit voorkomt vertraging en vergroot de kans op passende verzekeringsoplossingen.

Voor de overheid ligt de nadruk op het voortvarend opstellen van duidelijke wet- en regelgeving ten aanzien van veiligheid en het actief normeren van technieken en processen, waarbij de verzekeringssector actief betrokken moet worden. Op die manier is het voor iedereen in het proces helder waar aan voldaan moet worden om een techniek veilig toe te passen. Dit voorkomt onnodige vertraging.

Tijdige en bestendige communicatie over veiligheids- en duurzaamheidseisen is van groot belang om ervoor te zorgen dat voorlopers niet gestraft en ontmoedigd worden. Daarnaast is voorspelbaar en consistent langetermijnbeleid met duidelijke tussendoelen per sector essentieel om bedrijven te helpen bij verduurzaming en het verzekeraar maken van innovaties.

De overheid moet nadrukkelijker het voortouw nemen bij het oplossen van netcongestie en de meerwaarde van publiek-private samenwerking onderzoeken voor grote risico's, bijvoorbeeld via risicopooling of garanties.

Tot slot is het belangrijk dat Nederland een open en aantrekkelijke verzekeringsmarkt blijft, met een gelijk speelveld binnen Europa en ruimte voor internationale kennis en ontwikkelingen. Een actieve en open samenwerking tussen alle partijen is daarbij een essentiële randvoorwaarde.

Meer weten?

[Duurzame ontwikkeling | Adfiz](#)

[NARIM – Kenniscentra | NARIM](#)

[Verzekerd van een veilige energietransitie | Verbond van Verzekeraars](#)

[Een duurzame kijk op de toekomst | VNAB](#)